

En liten undersökning i kv Abboten 4

L2011:4081

(RAÄ Linköping 153:1)

Kv Abboten 4

Linköpings stad och kommun

Östergötlands län

Helén Romedahl

ÖSTERGÖTLANDS MUSEUM

Tekniska och administrativa uppgifter

Fastighet/lokal/område/sträcka	Kv Abboten 4
Socken/stad	Linköping
Kommun	Linköping
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnummer	L2011:4081 (RAÄ 153:1)
Digitala fastighetskartans blad	64F 7d SO
Koordinatsystem	SWEREF 99 TM
Höjdsystem	-
Mätteknik	Manuell inprickning
Typ av undersökning	Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning
Länsstyrelsens dnr	431-10647-2019
Länsstyrelsens handläggare	Tom Carlsson
ÖM dnr	0279/19
ÖM projektnr	001322
Beställare	Länsstyrelsen i Östergötland
Kostnadsansvarig	Vasaparken
Projektledare	Helén Romedahl
Biträdande projektledare	-
Personal	Linnéa Hernqvist
Fältarbetstid	2019-12-17
Totalt undersöktes	1,7 m ²
Fynd	Keramik
Foto	Digitala
Analys	-
Grafik	Helén Romedahl
Renritning	-
Grafisk form	Lasse Norr

Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands museum.

Ur allmänt kartmaterial
ISSN 1403-9273

© Lantmäteriverket MS2008/06551
Rapport 2020:11 © Östergötlands museum

En liten undersökning i kv Abboten 4

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning.....	4
Arkeologiska undersökningar i kvarteret.....	5
Syfte och metod.....	5
Resultat	6
Referenser	6

Omslagsbild: Schaktet på innergården. Foto mot V, Helén Romedahl, ÖM.

ÖSTERGÖTLANDS MUSEUM

ARKEOLOGI OCH BYGGNADSVÅRD

Box 232 • 581 02 Linköping • 013 - 23 03 00 • www.ostergotlandsmuseum.se

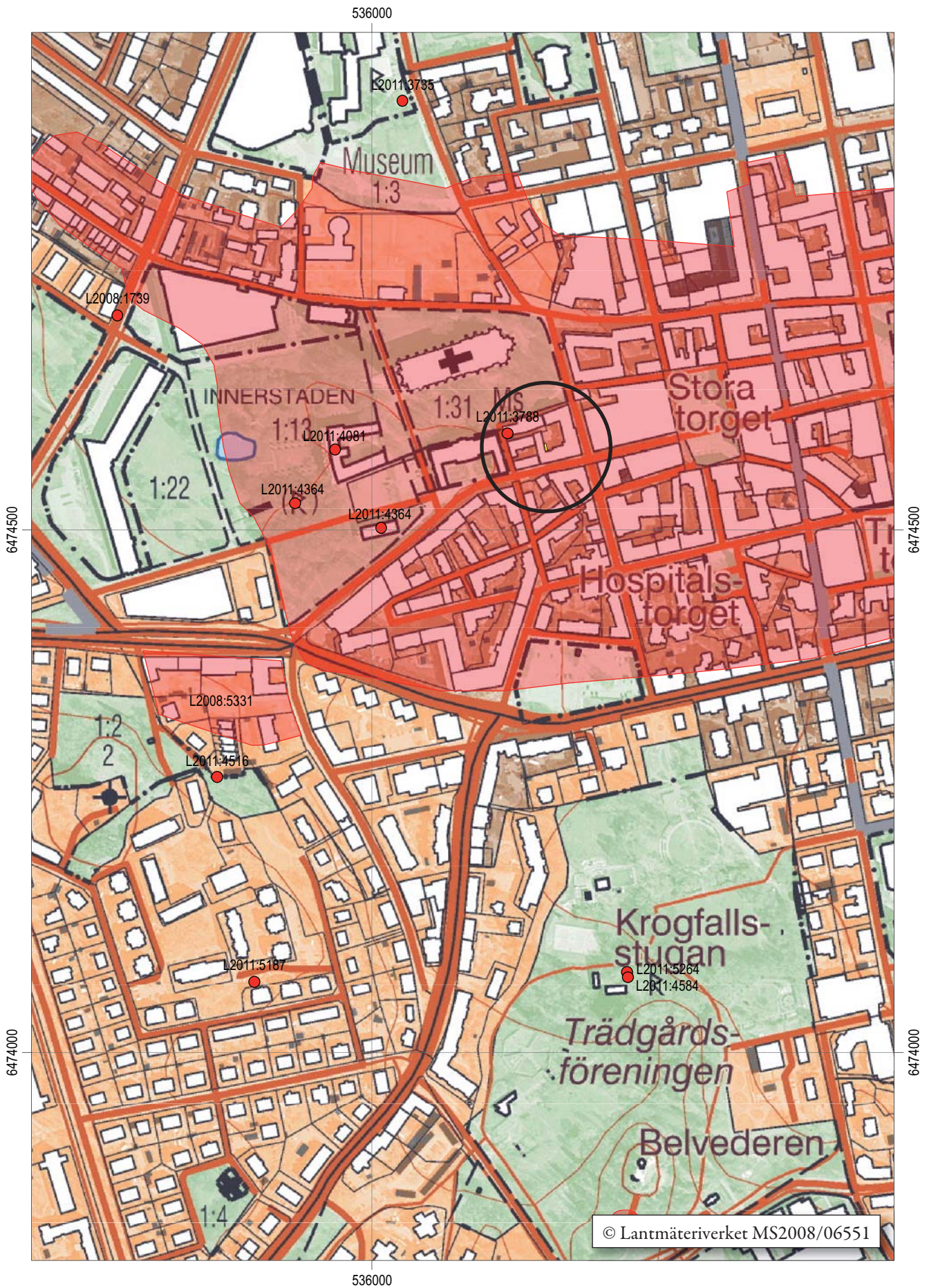
Sammanfattning

Den 17 december 2019 genomförde Östergötlands museum en arkeologisk undersökning i kv Abboten 4 inom Linköpings medeltida och historiska stadsområde 153:1 (L2011:4081). Arbetet föranleddes av schaktning inför gjutning av en ny källartrappa i anslutning till ovan rubricerad fastighet. På 0,6 m djup under dagens markyta framkom den orörda markhorisonten som här utgjordes av sand. Ovan denna syntes enbart återfyllda och omrörda jordmassor med sand, grus, tegel, sten och kalkbruksflagor. Nära husfasaden i väster avtecknade sig en tydlig nedgrävning tolkad som ett frischakt till huset. Nedgrävningen var fylld med porös/lucker jord och innehöll en del avfall i form av djurben, korroderat järn samt keramik av 1800-talstyp.

Helén Romedahl
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med undersökningsområdet markerat. Skala 1:5 000.

Inledning

Den 17 december 2019 genomförde Östergötlands museum en arkeologisk undersökning i kv Abboten 4 inom Linköpings medeltida och historiska stadsområde 153:1 (L2011:4081). Arbetet föranleddes av schaktning inför gjutning av en ny källartrappa i anslutning till ovan rubricerad fastighet. På 0,6 m djup under dagens markyta framkom den orörda markhorisonten som här utgjordes av sand. Ovan denna syntes enbart återfyllda och omrörda jordmassor med sand, grus, tegel, sten och kalkbruksflager. Nära husfasaden i väster avtecknade sig en tydlig nedgrävning tolkad som ett frischakt till huset. Nedgrävningen var fylld med porös/lucker jord och innehöll en del avfall i form av djurben, korroderat järn samt keramik av 1800-talstyp. Arbetet utfördes på uppdrag av Länsstyrelsen Östergötland. För de arkeologiska kostnaderna svarade Vasaparken. Ansvarig för fältarbetet och föreliggande rapport var undertecknad.

Områdesbeskrivning

Den nuvarande bebyggelsen i kv Abboten 4 utgörs av fyra byggnader som omger innergården. På dess södra sida, utmed Storgatan, finns två putsade timmerbyggnader uppförda omkring 1780 respektive 1800-talets första hälft. Längs med Apotekaregatan finns dels ett stenhus uppfört omkring år 1860, dels ett hus som består av en äldre putsad timmerbyggnad uppförd 1855 som byggts om till ett stenhus i jugendstil år 1906 (Kulturhistorisk byggnadsinventering 1992).

Enligt 1696 års stadskarta passerar en etapp av den medeltida Storgatan strax norr om aktuell undersökningsyta, se figur 3. Den medeltida Storgatan sträckte sig från den dåvarande biskopsgården (nuvarande Linköpings slott) och ner till Stora torget. Ännu idag finns ett parti av denna gatusträckning bevarad genom kv Abboten. Aktuellt undersökningsschakt är beläget i 1600-talstomten nr 19 som då innehades av befallningsman Samuel Melander.

Nordväst om tomten, i kv Abboten 3, inryms domkyrkans församlingshem i den medeltida Domskolan vars äldsta kvarstående del är från 1300-talet (Tagesson 2002:319).

Figur 3. Schaktet mot bakgrund av 1696 års karta. Skala 1:1000.

Arkeologiska undersökningar i kvarteret

I samband med planeringsarbeten år 2013 genomförde Arkeologikonsult en schaktningsövervakning inom aktuellt kvarter. Gården schaktades vid detta tillfälle ner till ett djup om 0,30 - 0,50 m. Dessutom grävdes också fyra mindre och upp till 1,15 m djupa schakt för pelarfundament. Vid denna undersökning påträffades bl a ett utfyllnadslager med ett innehåll av hantverks- och hushållsavfall. Fynden i detta lager daterades till ca 1700-1800-tal. I den västra delen av undersökningsområdet syntes en fragmentariskt bevarad kullerstensläggning belägen på ett djup om 0,30 m (Bertheau 2013).

Tre år senare utförde Östergötlands museum en arkeologisk förundersökning i samma kvarter. Detta i samband med planerade utbyggnationer som bl a skulle omfatta en underjordisk förbindelse mellan två av gårdens huskroppar. Tre provschakt öppnades vid detta tillfälle. Man kunde då konstatera att det i området

finns bevarade medeltida lämningar som går tillbaka till åtminstone 1200-talet. Kulturlagertjockleken var 0,18 - 1,30 m. Lagerföljden i ett av dessa schakt bedömdes vara spår efter den medeltida sträckningen av Storgatan (Feldt 2017).

Syfte och metod

Syftet med den arkeologiska undersökningen var att se till att fornlämningen berördes i så liten omfattning som möjligt av det planerade arbetsföretaget och de fornlämningar som framkom skulle dokumenteras avseende karaktär och omfattning samt om möjligt dateras. Undertecknad handgrävde en yta om ca 1,4 x 1,2 m ned till ett djup om ca 0,6 m. Digitala foton togs och en planritning upprättades. Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands museum.

Figur 4. Några av de tidigare arkeologiska undersökningar som gjorts i kv Abboten 4. Skala 1:500.

Resultat

På 0,6 m framkom den orörda markhorisonten som här utgjordes av sand. Ovan denna syntes endast enbart omrörda massor med ett innehåll av sand, grus, sten, tegel och kalkbruk. Ingen stratigrafisk sekvens var möjlig att utläsa, se figur 6. Från de omrörda massorna tillvaratogs ett kärnfragment av yngre rödgodsgryta med en ungefärlig datering till ca sent 1500- eller tidigt 1600-tal.

På ett djup om 0,6 m och intill husfasaden och 0,5 m ut från denna framkom en välavgränsad nedgrävning tolkad som frischakt till aktuellt hus. Fyllningen i nedgrävningen utgjordes av lucker/porös mörkgrå jord och innehöll en del avfallsmaterial i form av djurben samt keramik av 1800-talstyp.

Referenser

- Bertheau, M. 2013. Kvarteret Abboten. Bebyggelse-lämningar, kulturlager och hantverksavfall från 1700-1900-talen. Arkeologikonsult. Rapport 2013:2699.
- Feldt, A-C. 2017. På Abbotens innergård. Östergötlands museum. Rapport 2017:4
- Kulturhistorisk byggnadsinventering. 1992. Linköpings innerstad, inventering 1980-81, revidering 1992. Östergötlands länsmuseum och Linköpings kommun. Arkivhandling, ÖM.
- Tagesson, G. 2002. Biskop och stad – aspekter av urbanisering och sociala rum i medeltidens Linköping. Linköping (diss).

*Figur 5. Schaktet i kv Abboten.
Foto från söder, Helén Romedahl, ÖM.*

Figur 6. Endast omrörda massor ovan den orörda undergrunden. Foto från söder, Helén Romedahl, ÖM.

Östergötlands museum genomförde i december 2019 en arkeologisk undersökning i kv Abboten 4 inom Linköpings medeltida och historiska stadsområde 153:1 (L2011:4081). Arbetet föranleddes av schaktning inför gjutning av en ny källartrappa i anslutning till ovan rubricerad fastighet.

På 0,6 m djup under dagens markyta framkom den orörda markhorisonten som här utgjordes av sand. Övan denna syntes enbart återfyllda och omrörda jordmassor med sand, grus, tegel, sten och kalkbruksflagor. Nära husfasaden i väster avtecknade sig en tydlig nedgrävning tolkad som ett frischakt till huset. Nedgrävningen var fylld med porös/lucker jord och innehöll en del avfall i form av djurben, korroderat järn samt keramik av 1800-talstyp.

ISSN 1403-9273

Rapport 2020:11